

XXVI. školsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

9. veljače 2021.

osmi (VIII.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

80	
----	--

Upute natjecateljima **koji ispit pišu na papiru**

1. Ispit se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati kemijskom olovkom crne ili plave boje na za to predviđena mjesta. Tinta se ne smije moći obrisati.
7. Ako natjecatelj želi prepraviti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati prepravak odgovora.
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Školskoga povjerenstva)

2. _____

(član Školskoga povjerenstva)

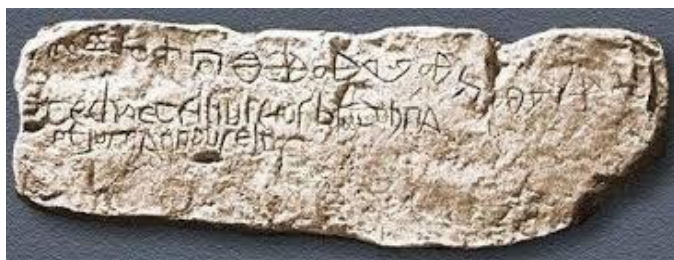
3. _____

(član Školskoga povjerenstva)

**Naš jezik, naša kulturna i nacionalna baština
nenadomjestivi su izvori života i nadahnuća.**

(prema <http://whc.unesco.org/en/about>)

1. Dopuni tekst o spomeniku hrvatske pismenosti na slici.

Na nadgrobnoj ploči iz 11. stoljeća, pronađenoj na groblju u Valunu, na otoku Cresu, uklesana su dva kratka teksta istovjetna sadržaja, pisana dvama jezicima,

_____, i dvama pismima
(nazivi jezika)

(nazivi pisama)

2	
---	--

2. Zaokruži slovo ispred točne tvrdnje.

Hrvatske inkunabule tiskane su:

- a) samo na glagoljici
- b) na glagoljici i latinici
- c) na glagoljici, latinici i ćirilici
- d) samo na latinici.

1	
---	--

3	
---	--

3. Promotri sliku, pročitaj natuknice i dopuni rečenicu punim nazivom knjige.

- jedna od najljepših hrvatskih glagoljičkih knjiga
- napisao ju je knez Novak 1368.
- predložak za prvu hrvatsku tiskanu knjigu
- čuva se u Nacionalnoj knjižnici u Beču

To je _____
_____.

1	
---	--

4. Zaokruži slovo ispred točne tvrdnje.

U gramatici Bartola Kašića hrvatski se jezik pojavljuje pod nazivom:

- a) dalmatinski jezik
- b) čakavski jezik
- c) ilirski jezik
- d) slavenski jezik.

1	
---	--

5. Napiši pravopisno točno dvije riječi koje su u tekstu pogrešno napisane.

Poput madžioničara, ustrajno i zaneseno, naši su srednjovjekovni zaljubljenici u materinski jezik i pisanu riječ, đepova punih svitaka, pisali, prepisivali, stvarali udžbenike šireći pismenost i znanje na ovim našim prostorima.

2	
---	--

4	
---	--

6. Dopuni rečenice odgovarajućim oblikom riječi/imena otisnutih ispod crte poštujući pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova. (Ne upotrebljavaj pokrate.)

U Zagrebu je 17. rujna 2020. otvorena izložba „Ars et virtus Hrvatska – Mađarska.

800 godina zajedničke kulturne baštine”.

Otvaranje izložbe potaknulo je _____

MINISTARSTVO KULTURE REPUBLIKE HRVATSKE

_____ prigodom predsjedanja

Hrvatske _____ .

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE 2020

Suorganizatori izložbe su _____

GALERIJA KLOVIĆEVI DVORI

_____ i _____ .

MAĐARSKI NACIONALNI MUZEJ

Jedna je od zanimljivosti izložbe i zastava iz 1672. s latinskim natpisom *Croatiae* te

povijesnim _____ grbom.

HRVATSKA

Izložena je i monumentalna Bukovčeva slika *Dubravka* koja je u posjedu

MUZEJ LIJEPIH UMJETNOSTI

u Budimpešti.

6	
---	--

6	
---	--

7. Napiši riječima kako treba izgovarati podcrtani dio rečenice.

Ta se izložba mogla razgledati prosinac 2020. – ožujak 2021. i u Budimpešti, mađarskome glavnom gradu.

2	
---	--

8. Napiši dijakritičke znakove za č i ć u istaknutim riječima vodeći računa o njihovu značenju.

Zgroženo je drhtala cijelim svojim **bicem** zbog jahača koji je konja nemilosrdno kažnjavao **bicem**.

2	
---	--

9. Napiši ije/je na crtui.

„Kao u školjkama, u kojima d____ca osluškuju šum v____trova i valova morskih, tako i u ljudskim r____ćima šumi sve što se s čov____kom dogodilo od početka. One nas spajaju sa zv____zdama i s majmunima.” (Miroslav Krleža)

5	
---	--

10. Napiši zareze gdje je potrebno da rečenice budu pravopisno točne.

U okolici Varaždina nalazi se špilja Vindija jedno od nalazišta na *Putu neandertalca*.

Riječ je o vrlo zanimljivu putu pomoću kojega prateći tragove pradavnih vladara

2	
---	--

Europe možete na drukčiji način doživjeti kontinentalnu i priobalnu Hrvatsku.

11	
----	--

11. Zaokruži slovo ispred vrste riječi kojoj pripada istaknuta riječ.

Evo dobre ideje za naš zajednički izlet.

- a) prilog
- b) čestica
- c) prijedlog
- d) usklik

1	
---	--

12. Zaokruži četiri prijedloga u tekstu.

Nasuprot zgradi Glavnoga kolodvora uzdiže se kip kralja Tomislava iza kojega se smjestio Umjetnički paviljon s kupolom. Prostor između spomenika i Umjetničkoga paviljona zimi postaje ledeni park.

4	
---	--

13. Zadatak ima dva dijela.

a) Podcrtaj u tekstu dvije imenice koje su u istom padežu kao i označena imenica.

Slikovite Lokve slavne su po **savijači** od borovnica i žabljim krakovima, no malo tko zna da će za sušnih mjeseci, veslajući po obližnjem 40 metara dubokom jezeru, ugledati most potopljenoga grada.

2	
---	--

b) Dopuni rečenicu nazivom padeža.

1	
---	--

Označene su imenice u _____ .

14. Zaokruži među istaknutim imenicama u genitivu samo onu koja nije u službi imeničkoga atributa.

Kuće, dvorišta, gostionica, pekarnica, kilometri **ceste** već desetljećima leže potopljene, bez **nade** u spas, na dnu Lokvarskog **jezera**.

1	
---	--

9	
---	--

15. Prepiši u tablicu zamjenice i odredi im vrstu.

U sedamdesetak godina svoga postojanja Staroslavenski institut u Zagrebu postao je jedina takva ustanova u svijetu koja ima skupljene kopije većine spomenika naše glagoljaške tradicije.

zamjenica	vrsta zamjenice

4	
---	--

16. Prepiši rečenice tako da budu gramatički točne.

a) Jasno iskažite vaše stavove.

b) Ne smeta me to.

c) Ne ljutim se na nikoga.

d) Uspjet ćete zato jer vjerujete u sebe.

4	
---	--

8	
---	--

17. Zadatak ima dva dijela:

- prepisi iz rečenice glagolske načine
- imenuj vrste glagolskih načina.

Godinama sam štedio svaku kunu kako bih jednog dana otputovao u daleki Japan, a neki glasić u meni šaptao je: „Ne odustaj!”

glagolski način	vrsta glagolskoga načina	2	
_____	_____		
_____	_____		

18. Dopuni tekst zadanim oblikom glagola u zagradama.

Pazi na slaganje glagola i imenice na koju se odnosi!

Dan (*početi*) _____ jako dobro. U prvih pola sata prijatelji
perfekt

(*uloviti*) _____ dvije velike ribe. Ako oni tako (*nastaviti*)
aorist

_____, (*imati*) _____ slasnu večeru.
prezent *futur I.*

4	
---	--

19. Prepisi predikat iz rečenice.

Riječ je mati čina.

predikat: _____

1	
---	--

7	
---	--

20. Razvrstaj u tablicu attribute istaknute imenice.

U Zagrebu je 1887. podignut drugi najstariji **spomenik** Johannesa Gutenberga.

pridjevni atributi	imenički atribut

3	
---	--

21. Odredi službu istaknutim dijelovima rečenice označujući ih uobičajenim oznakama/kraticama (Atr., O...).

Uz Šmitovo jezero vezana je narodna priča **o sv. Jurju** koji je spasio djevojku

5	
---	--

od zmaja, a otisak **konjskoga kopita** sačuvan je **na obližnjem kamenu**.

22. Dopuni tablicu imenujući vrste priložnih oznaka.

Od vremenskih je (ne)prilika Modro jezero neočekivano presušilo, a početkom rujna nestala je s njegova muljevitoga dna i posljednja kapljica vode.

priložna oznaka	vrsta priložne oznake
od vremenskih (ne)prilika	
neočekivano	
početkom rujna	
s njegova muljevitog dna	

4	
---	--

12	
----	--

23. Prepiši i imenuj dva načina izricanja namjere u zadanoj rečenici.

Čitamo da bismo došli do kraja, radi priče.

2	
---	--

primjer

način izricanja

<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

24. Preoblikuj rečenicu tako da pridjevni atributi budu napisani u stilski obilježenom redu riječi.

Rječnik – to je čitav svijet poredan po abecednome redu.

2	
---	--

<hr/>
<hr/>

25. Prepiši glagole iz rečenice redoslijedom odvijanja glagolskih radnji.

Narodi mogu graditi zajedničku budućnost samo kad rasvijetle zajedničku prošlost jer u njoj davno bijahu začeli i svoju budućnost.

1. radnja:

2. radnja:

3	
---	--

3. radnja:

26. Zaokruži slovo ispred vrste jednostavne rečenice kojoj pripada zadana rečenica.

Taj komadić kopna, ta točkica na horizontu, moje je iduće odredište.

- a) besubjektna rečenica
- b) neproširena rečenica
- c) neoglagoljena rečenica
- d) proširena rečenica

1	
---	--

8	
---	--

27. Zaokruži slovo ispred složene rečenice.

- a) Trg bana Josipa Jelačića, glavni zagrebački trg, nekoć je bio prazan prostor izvan zidina Kaptola i Gradeca.
- b) Kip bana na konju bio je u početku okrenut prema sjeveru dok je njegova sablja prijetila Mađarskoj braneći hrvatska prava.
- c) Nekadašnji Gradec danas je poznat kao Gornji grad s Markovim trgom u središtu.
- d) Kamenita vrata, glavni ulaz u grad, zapravo su četverokutna kula s kolnim prilazom u prizemlju.

1	
---	--

28. Poveži jednostavne rečenice u nezavisnosloženu suprotnu rečenicu.

Izleti i boravak u prirodi najveća su radost za cijelu obitelj.
U doba pandemije izleti i boravak u prirodi itekako su preporučljivi.

1	
---	--

29. Imenuj vrstu istaknute zavisne surečenice.

Bila bi prava šteta da ne istražite još jedan hrvatski biser koji će sigurno razveseliti mnoge svojim prirodnim ljepotama.

1	
---	--

Istaknuta je zavisna surečenica _____.

30. Prepiši zavisnosloženu rečenicu tako da zavisna surečenica bude umetnuta u glavnu.

Smiješak na licu univerzalni je simbol dobre volje koji razumiju sve kulture svijeta.

1	
---	--

4	
---	--

31. Preoblikuj zavisnosloženu rečenicu u jednostavnu uporabom glagolskoga priloga. (Pazi na zadani red riječi.)

Međunarodni dan smijeha utemeljio je indijski liječnik Madan Kataria kad je primijetio ljekovit učinak smijeha na naše zdravlje.

1	
---	--

32. Odredi broj surečenica u zadanoj složenoj rečenici i dopuni tvrdnju.

Riječi spajaju ljude kao što ih spajaju mostovi, no stvaraju katkad između čovjeka i čovjeka nepremostivosti koje su vrlo često dublje od najmračnijeg ponora.

1	
---	--

Rečenica je složena od _____ surečenica.

33. Zadatak ima dva dijela.

a) Prepiši u tablicu zavisne surečenice.

b) Imenuj vrstu svake zavisne surečenice.

Što je rečeno, gubi svoje izvorno značenje ako nije jezično ispravno.

zavisna surečenica	vrsta zavisne surečenice

2	
---	--

4	
---	--

Riješi zadatke 34. – 36. služeći se podacima iz teksta.

Lokvarska Atlantida

Lokve, slikovito mjesto u Gorskom kotaru, slavne su po štrudli s borovnicama i žabljim krakovima, no malo tko zna da će za sušnih mjeseci, veslajući po obližnjem 40 metara dubokom jezeru, ugledati most potopljenoga grada. Prije 60 godina na dnu poznatoga jezera u Lokvama odvijao se normalan, za ondašnje prilike uobičajen zemljoradnički život ljudi koji nisu ni slutili da će naselje ubrzo biti preplavljeno, a oni

raseljeni u nekoliko dana. Carevim mostom, koji izviruje iz jezera kad je nizak vodostaj, na dan je prolazilo oko 400 pari konja. Danas je to znamenitost s koje se dobro vidi široka i čvrsta brana hidroelektrane u Triblju, sagrađena na rijeci Lokvarki kako bi tom kraju osigurala struju.

Uz ovaj dio Gorskoga kotara vezana su brojna zagonetna mjesta i zanimljive legende koje se stoljećima prenose s koljena na koljeno. Jedna od njih je i ona o patuljcima koji se čuju iz dubina jezera kako krampovima udaraju u lokvarski kamen ili ona o vješticama koje se okupljaju za hladnih olujnih noći na vrhu Kleka.

(prema 24sata.hr/nat)

Atlantida je, prema grčkom mitu, velik otok visoke civilizacije, potonuo u davnini, kojim su vladali potomci titana Atlanta. Vrlo naseljena i bogata, potonula je u more sa svim stanovnicima u jednom danu zbog strahovita potresa (otuda naziv Atlantski ocean).

Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje

34. U kojem je dijelu Hrvatske smješteno mjesto na koje se odnosi naslov članka?

1	
---	--

35. Zaokruži slovo ispred točnog odgovor na pitanje:

Koliko je konja na dan nekada prolazilo Carevim mostom?

- a) 400
- b) 40
- c) 800
- d) 60

1	
---	--

2	
---	--

36. Navedi po jednu sličnost i razliku između Lokvi i Atlantide polazeći od činjenica iz teksta.

sličnost	razlika

2	
---	--

2	
---	--